

Stockholm den 23 juni 2021

R-2021/0953

Till Finansdepartementet

Fi2021/01697

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 5 maj 2021 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Komplettering av den utvidgade fåmansföretagsdefinitionen.

Sammanfattning

Advokatsamfundet avstyrker förslaget och menar dels att en behovs- och konsekvensanalys saknas, dels att förslagets utformning lämnar övrigt att önska på några punkter och därför bör omarbetas/förtydligas.

Synpunkter

Behovs- och konsekvensanalys

Av promemorian framgår att Finansdepartementet mot bakgrund av två avvisade förhandsbesked (SN 49-19/D och SN 84-19/D) önskar dels utvidga den s.k. utvidgade fåmansföretagsdefinitionen i 57 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL, med ett nytt tredje och fjärde stycke, dels inskränka den s.k. utomståenderegeln genom införande av en 5 a § i nämnda kapitel.

Syftet uppges vara att stiftelser och andra juridiska personer som saknar delägare, under särskilda förutsättningar inte ska anses äga de aktier som de faktiskt äger, utan att dessa i stället ska anses ägda av fysiska personer som är verksamma i stiftelserna på visst sätt. Det ska dock gälla endast när man ska bestämma utdelnings- och

kapitalvinstbeskattningen för aktieägare i bolag som delägs av stiftelser. Den tänkta ordningen innebär ytterligare en komplexitet i en redan komplex lagstiftning.

Förslaget innebär att bl.a. stiftelser inordnas i regelverket för fåmansföretag och kvalificerade andelar. Advokatsamfundet noterar att promemorian inte innehåller någon utredning om i vilken utsträckning stiftelser används i syfte att uppnå det som i promemorian beskrivs som önskade skatteförmåner. Detta gör det svårt att bedöma behovet av de föreslagna reglerna och väga detta mot den ytterligare komplexitet och oförutsägbarhet som reglerna medför för skattskyldiga.

Stiftelser kan vara inrättade för åtskilliga olika ändamål, exempelvis välgörande ändamål, såsom att bidra med finansiering vid uppförande av sjukhus, borra brunnar i utsatta områden samt bidra till utbildningskostnader för medlemmar tillhörande en viss släkt. För detta är de beroende av benefik finansiering. Finansieringen kan bl.a. bestå av att det tillskjuts aktier i onoterade företag som genererar löpande utdelningsinkomster eller kapitalvinster. Advokatsamfundet konstaterar att promemorian inte har föregåtts av eller redovisar någon konsekvensanalys av hur den föreslagna regleringen kan komma att påverka finansieringen av bl.a. stiftelser. Stiftelser fyller angelägna samhällsfunktioner och för detta behöver de som sagt finansiering. Därför är det rimligt att förslagets påverkan på donationsviljan till stiftelser analyseras innan förslaget genomförs.

Lagtekniska synpunkter

I de föreslagna tredje och fjärde styckena i 57 kap. 3 § IL anges att om en delägare som avses i 57 kap. 2 § andra stycket har ett bestämmande inflytande över en stiftelse (eller annan juridisk person utan delägare) och den juridiska personen äger andelar i företaget, ska delägaren anses äga den juridiska personens andelar. Motsvarande gäller om det bestämmande inflytandet utövas genom närstående. Om de verksamma delägarna tillsammans, själva eller genom närstående utövar ett bestämmande inflytande över den juridiska personen, ska den juridiska personens andelar fördelas på delägarna på visst sätt. Det centrala begreppet i de föreslagna bestämmelserna är således vad som utgör ett *bestämmande inflytande*. Enligt Advokatsamfundet är beskrivningen av vad som utgör ett bestämmande inflytande över en rättsfigur som saknar delägare, komplex och svårtillämpad eftersom regelverket saknar koppling till

stiftelselagstiftningen, som uttalat bygger på att en stiftelse är en självständig och framför allt självägande förmögenhet (jfr prop. 1993/94:9 s. 44).

Regelverket kommer inte bara att träffa de fåmansföretag som direkt har stiftelser som delägare, utan även sådana fåmansföretag som i sin tur delägs av dessa. Det betyder att även sådana indirekt delägda fåmansföretag som bara indirekt berörs av det föreslagna regelverket, kommer att behöva sätta sig in i och förstå dessa regler för att kunna deklarerera sina kapitalinkomster korrekt. Här räcker det inte bara med att förlita sig på vad någon annan säger, utan varje skattskyldig är ensamt ansvarig under skattetilläggsansvar för att korrekt deklaration inlämnas. Risken för skattefel är därmed uppenbar till den del en fåmansföretagare berörs av regelverket, oavsett om dennes företag är direkt eller indirekt delägt av en stiftelse.

I promemorian förslags till ny 57 kap. 5 a § IL anges att stiftelsens (eller den juridiska personen utan delägarer) ägande inte ska anses utgöra ett utomstående ägande om de personer som avses i 57 kap. 5 § tredje stycket eller deras närstående enligt stadgar, avtal eller liknande handling *kan få* en väsentlig del av medel från den juridiska personen. Det avgörande anges inte vara det som faktiskt betalas ut, utan om förmånstagaren faktiskt kan få del av medlen i enlighet med stadgar, avtal eller liknande handling.

Advokatsamfundet anser att varken den föreslagna lagtexten eller uttalandena i promemorian (s. 13 f. och s. 20 f.) tydligt ger uttryck för vilka destinatärkretsar som ska anses innebära att verksamma personer och deras närstående kan få del av medlen. En situation som skulle kunna ge upphov till svårigheter är exempelvis om destinatärkretsen inte består av namngivna personer utan personer som uppfyller vissa kriterier. Är 57 kap. 5 a § tillämplig i dessa fall om någon av de verksamma personerna eller deras närstående uppfyller kriterierna, som kan vara allmänt hållna?

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander